AVİM Yorum • No: 2025 / 95 • Kasım 2025

AVRUPA BİRLİĞİ'NİN TÜRKİYE 2025 RAPORU

Hazel ÇAĞAN ELBİR

Analist

Her sene olduğu gibi, Avrupa Komisyonu Türkiye Raporunu yayınlamıştır. 4 Kasım 2025te yayınlanan rapor, ilerleme kaydedilen konulardan bahsetse de Türkiyenin ilerleme yolundaki çabalarını göz ardı eden bazı değerlendirmeleri de barındırmaktadır. Bu analizde, 114 sayfalık raporda öne çıkan noktalardan Türk dış politikası kapsamına giren konular değerlendirilecektir.

Avrupa Komisyonu 2024 ve 2025 arasındaki farklılıklar nelerdir?

Türkiyenin Avrupa Birliği (AB) üyeliği süreci, 2024 raporunda belirtildiği gibi, 2018den beri devam eden durgunluk durumunu korumuş ve 2025 raporuyla bu temel durum değişmemiştir. AB Konseyi, Aralık 2024te yayımladığı sonuçlarda, ülkedeki demokrasi, hukukun üstünlüğü ve temel haklar alanlarındaki süregelen ve derin endişe verici durum nedeniyle üyelik müzakerelerinin durma noktasına geldiğini ve yeni fasılların açılıp kapatılmasının düşünülemeyeceğini yinelemiştir. Türkiyenin Ortak Dış Güvenlik ve Savunma Politikası (ODGSP) ile uyum oranının 2025 rapor döneminde daha da düşerek %4 olarak kaydedilmesi, AB üyeliği yönündeki stratejik hedefiyle çelişmeye devam eden önemli bir nokta olarak vurgulanmıştır. Buna karşın, AB-Türkiye ilişkilerinin karşılıklı yarar sağlayan alanlarda aşamalı, orantılı ve geri döndürülebilir bir şekilde yeniden geliştirilmesi çabaları sürdürülmekte olup, bu işbirliğinin ilerlemesi özellikle Kıbrıs müzakerelerinin yeniden başlamasına ve ilerlemesine bağlanmıştır. Kıbrıs konusunda, Türkiyenin Güney Kıbrıs Rum Yönetimini (GKRY) tanımayı reddetmesi ve ilgili BM Güvenlik Konseyi kararlarına aykırı olarak iki devletli çözüm tezini savunması 2025 rapor döneminde de değişmemiştir. Türkiye, Ek Protokolün tam ve ayrımcı olmayan şekilde uygulanması yükümlülüğünü (malların serbest dolaşımı ve doğrudan ulaşım kısıtlamaları dahil) yerine getirmemiştir. Ayrıca, uluslararası kınamalara rağmen Maraşın tüm çitlerle çevrili alanını açma eylemlerini geri almamış ve fait accompli durumunu pekiştirmiştir. 2025 raporlama dönemindeki yeni bir endişe, Temmuz 2025te uluslararası tanınmayan bölgelerde mülklerini ziyaret eden beş Kıbrıslı Rumun tutuklanması ve yargılanması olmuştur. Ancak diplomatik düzeyde, BM Genel Sekreterinin Kıbrıs Özel Temsilcisinin atanması ve Komisyonun da kendi Özel Temsilcisini (Johannes Hahn) atamasıyla müzakerelerin yeniden başlamasına aktif destek verilmesi taahhüt edilmiştir.

Doğu Akdenizde ise, Türkiye 2021den bu yana yetkisiz sondaj faaliyetlerine devam etmeyerek olumlu gidişatı sürdürmüş, AB ise kısıtlayıcı tedbirler çerçevesini Kasım 2025e kadar uzatmasına rağmen, yaptırıma tabi kişi sayısının iki kişiden bire düşmesiyle gerilimin azaldığı gözlemlenmiştir. Yunanistan ile ilişkilerde, 2024 rapor döneminde başlayan pozitif iklim ve yeniden angajman (yüksek düzeyli toplantılar ve kısa süreli turist vizesi uygulamasının genişletilmesi) devam etmiştir. Bununla birlikte, 2025 raporu, denizcilik alanındaki gerilimin arttığını göstermektedir; Türkiye, Yunanistanın Deniz Mekânsal Planının yayınlanmasını reddetmiş ve özellikle Yunanistanın yargı yetkisi altındaki alanlara uzanan iki deniz parkı kurma niyetini duyurarak itirazlarda bulunmuştur. Ayrıca, kıta sahanlığı ve münhasır ekonomik bölge (EEZ) ihtilafları çözülememiş ve Yunan karasularındaki ihlal olaylarında fark edilir bir artış rapor edilmiştir. 2024 ve 2025 raporlarında 1995 tarihli casus belli ilanı ise halen yürürlükte olduğuna dair ifade bulunmaktadır.

Kıbrıs Meselesi

Raporda dikkat çeken en önemli konulardan biri Kıbrıs meselesidir. ABnin Kıbrısta tarafgir tutumu, Doğu Akdeniz enerji denkleminde Türkiyeyi dışlama stratejisinin parçasıdır. Mavi Vatan doktrini ve KKTCnin eşit egemenliği, Türkiyenin kırmızı çizgisidir. ABnin bu çizgiyi yok sayması, barış sürecini çıkmaza sokmaktadır.

Rum Yönetiminin 2004ten beri AB üyesi olması, Kıbrıs Türk halkının eşit egemenlik hakkını yok sayan bir hukuksuzluktur. BM parametreleri (Annan Planı, 11 Şubat 2014 Belgesi) iki eşit halk, iki devlet esasına dayanmaktadır. AB, Rum tarafının maksimalist taleplerini BM kararları olarak sunmaktadır.

Sonuç

Avrupa Komisyonunun 2025 Türkiye Raporu, Türkiyenin stratejik yükselişini dizginleme ve iç siyasi dengelerine müdahale aracı olarak kullanılmış siyasi bir belgedir. Türkiye Cumhuriyeti, AB üyeliği stratejik hedefinde kararlıdır; ancak bu hedef, eşit egemenlik, karşılıklı saygı ve ahde vefa ilkeleriyle yürütülecektir. ABnin, Türkiyenin içinde bulunmadığı bir Avrupa güvenliği ve refahı inşa edemeyeceği gerçeği, raporun satır aralarındaki teslimiyetle ortadadır. Türkiye, milli çıkarlarını koruma iradesiyle, yapıcı diyalog kapısını açık tutmakta, ancak siyasi dayatmalara boyun eğmeyeceğini kararlılıkla ortaya koymaktadır.

**Resim: https://www.dailysabah.com/politics/eu-affairs/turkiye-slams-biased-eu-report-for-contradicting-positive-agenda*

Yazar Hakkında :

Hazel Çağan-Elbir AVİM'de analist olarak çalışmaktadır. Çağan-Elbir, Atılım Üniversitesi Politik Ekonomi bölümünde doktora çalışmalarına devam etmektedir.

Atıfta bulunmak için: ELBİR, Hazel ÇAĞAN. 2026. "AVRUPA BİRLİĞİ'NİN TÜRKİYE 2025 RAPORU." Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM), Yorum No.2025 / 95. Kasım 05. Erişim Kasım 22, 2026. https://avim.org.tr/public/tr/Yorum/AVRUPA-BIRLIGI-NIN-TURKIYE-2025-RAPORU

Süleyman Nazif Sok. No: 12/B Daire 3-4 06550 Çankaya-ANKARA / TÜRKİYE
Tel: +90 (312) 438 50 23-24 • **Fax**: +90 (312) 438 50 26
@avimorgtr
https://www.facebook.com/avrasyaincelemelerimerkezi
E-Posta: info@avim.org.tr
http://avim.org.tr

© 2009-2025 Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM) Tüm Hakları Saklıdır